

SA PAPPARRETA ¹

Açò vol dir que era una casa que no tenien més que fiis i cap fia. Son pare i sa mare haurien fet s'uastre enmig d'es pla d'En Vidal per tenir-ne una, però mai tenien sa sort de veure'n néixer cap. Sa mare de vegades deia:

—Ai! Sols per tenir-ne una me n'anconortaria que fos papparreta.

Un dia sa mare pastava, i vénga bones punyades a sa pasta; i així va fer *pup* i va sortir una papparreta petitona que es va posar davall sa pastera i començà a dir:

—Mumare! oh mumare! Que em fareu una coqueta?

Sa mare es girava a una banda i a s'altra i per aumon afinava ningú. Es posava a pastar i totd'una ja tornava sentir:

—Mumare! oh mumare! Que em fareu una coqueta?

I ella vénga girar-se per tots vents, i sense veure ningú, va dir:

—I qui ets tu?

—Jo som sa vostra fia Papparreta, qui estic davall sa pastera.

Va mirar davall sa pastera i la va veure, tan petita com una lletia, boni bé.

Sa mare li va fer una coqueta, i ella se la va menjar..

D'es cap d'una estona sa Papparreta va dir:

—Mumare! oh mumare! ¿Voleu que dugui es .dinar a munpare, avui?

—No, perquè és massa enfora, es covo és molt feixuc i no hi arribaries.

—Ja hi arribaré, ja. Voleu que l'hi dugui?

—Ja l'hi duràs, idò.

Son pare llaurava a un lloc molt enfora. Sa mare posà es covo damunt sa closca de sa papparreta, i aquesta, *deng-deng, deng-deng*, se n'anava com un coet, i en un promís va ser en es lloc.

Arriba a sa portellada, i com son pare veia es covo que caminava i no veia ningú que el dugués, deia:

—Bono! I es covo ve tot sol, avui. Com pot ser, açò? que hi haurà bruixes, aquí?

—Munpare! oh munpare! — va dir sa Papparreta, com arribà —. Jau, vetaquí es dinar.

—I qui ets tu?

—Jo som sa Papparreta, fia vostra.

¹ Me la va contar En Ramon Faies, de Migjorn Gran.

Son pare va quedar esglaiat, atordit; no sabia què feia, tan content estava. Al punt es posà a dinar i sa Paparreta li va demanar:

—Munpare! oh munpare! ¿Què voleu que llauri una estoneta, a's temps que dinareu?

—Llaura, si vols i pots — contestà son pare. Ella es posa damunt es manti de s'arada i comença a fer: *ui... ui. .. ui...* i es matxos, com senten allò, van partir acorrents, i com arribaren en es cap d'es tornai, hala arrera, i amb es temps de dir *amèn* en va tenir un bon tros de llaurat. Sabeu que hi feien, de bo, aquells matxets!

Mentres sa Paparreta llaurava, va passar el Rei; i com va veure es matxos que llauraven tots sols, va dir:

—¿ Què tenen aquests matxos, que corren tant? Com és que fan tan bo?

—Ah! va dir ell —, perquè else mena sa Paparreta.

—Ai! Una paparreta? Si que deu esser el dimoni, aquesta paparreta! Jo la vui veure.

Fa aturar s'arada, i com el Rei la va veure, digué :

—Oh! Quina paparreta més polideta! Que no ho veis? Que no ho sentiú? Ai! Me l'heu de vendre.

—Vendre, m'ha dit?— contestà son pare — No hi ha por que jo la vengui.

—Me l'heu de vendre, he dit; i si no és en bones, serà en males.

Quan son pare sent aquelles cançons, no hi podia consentir, però no hi va haver remei i hi va allargar es coll, perquè el Rei ho deia.

El Rei se la va endur a ca seva, la va tancar dins un estudi i digué a ses criades que en tinguessin ànsia.

El Rei s'havia de casar, i era costum abans de casar-se fer tres balls.

Quan es va fer es primer ball a ca'l Rei, ses criades van anar dins s'estudi de sa Paparreta i li van dir:

—Paparreta, que véns en es ball?

—No, perquè com som tan petiteta, amb una calcigada em mataran.

Ses criades es van ben mudar, se n'anaren en es ball i la van deixar tota sola dins s'estudi.

Sa Paparreta tenia es do de tornar una jove polida com un sol, quan se llevava sa closca, i totd'una que ses criades van haver fuit, ella se la llevà i tornà una bella jove vestida amb una capa tota d'or i diamants i pedres precioses.

Quan es ball va estar encalmat, ella es presentà dins sa sala i tothom va quedar admirat de veure aquella hermosura.

—Oh! que polida! — deia sa gent —Qui deu esser aquesta jove? Ell no n'hi ha, a la Cort, de més polides!

El Rei, quan la va veure, en va quedar enamorat i s'hi va presentar:

—Que vol ballar amb jo? —li va dir; i ella s'alça, va ballar una dansada amb ell i totd'una desapareix.

Bé hi va mirar, arreu, tothom, per veure per on havia fuit; pero ningú en va sebre es net, perquè ella, just que va esser devora es seu estudi, va tornar paparreta.

A lo endemà es tornà fer ball, i altra volta ses criades la van convidar per anar-hi; però ella sempre contestava:

—Ah no, perquè com som tan petiteta, amb una calcigada em mataran.

El Rei va dir a ses guàrdies que si tornava comparèixer aquella jove badassin bé per on fugia. Quan es ball va estar ben encalmat, sa Paparreta es torna llevar sa closca i va acudir en es ball. Si polida la van trobar sa primera vegada, més l'hi van trobar sa segona; tothom badava ets uis tant com podia, per veure-la millor.

El Rei s'hi presentà també i va ballar una dansada amb ella; però just van haver acabat, va desaparèixer sense que cap guàrdia pogués afinar per on havia pres.

Llavors sí que hi va quedar, enamorat, el Rei; no sabia què es pescava, i estava com un boig de sa passada; no se'n sabia donar raó.

Es tercer vespre torna agafar ses guàrdies i elsi digué:

—Mirau, si torna aquella jove tan polida, ja podeu veure si feis tot quant sabeu per vetlar-la, perquè si no em sabeu dir per on pren, vos faré passar a tots per ses armes.

Es ball s'encalma i al punt arriba sa Paparreta tota vestida de brillants i perles. Llavors sí que ho era polida de ver! Tothom badava de veure sa seva polidor.

Ses guàrdies badaven uns uis com a taronges per por de que no els escapàs sense que se n'en temessin.

Es posa a ballar amb el Rei, i així que va haver acabat sa dansada, pren portal; totes ses guàrdies li van pitjar darrera; però ella quan va esser prop d'es seu estudi, torna paparreta, i ningú va sebre per on havia desapareguda.

Bé la van cercar per dins s'estudi! Però com només veien sa paparreta i no sospitaven que fos ella, no van sebre donar an el Rei clarícies de res.

S'havien acabat es tres balls; i el Rei, de cada dia, més enamorat de sa jove polida, es posà malalt.

Ses criades van a sa Paparreta i l'hi conten:

—Que no ho saps, que el Rei està malalt? —li van dir.

—Que sí? Digau-li si vol coquetes fetes meves, i es curarà.

Ses criades van a dir-ho an el Rei.

—¿Sap què diu, Senyor Rei, sa Paparreta? Si vol coquetes fetes seves.

—Sí, sí que en Vill. Digau-li que me'n faci.

Li duen un tros de pasta i la tanquen amb clau dins s'estudi. Ella es lleva sa closca, torna sa jove d'abans i va fer ses coquetes.

Ses criades les duen an el Rei, i just que les tastà li van agradar tant, que se les va acabar totes.

—Ai, que són de bones! — va dir ell —Digau-li que en torni fer.

Ses criades agafen més pasta, l'hi duen i la tornen tancar en clau. Ella, just que va ser tota sola, es lleva sa closca i ja és partida a pastar i a fer coquetes.

Mentres ella feia ses coques, ses criades, per sebre com las feia, van badar p'es forat de sa clau, i com van veure que era sa mateixa jove que havia ballat amb el Rei, acorrens anaren a dir-l'hi. Ell guaità per veure si era ver; se'n va anar a ca un ferrer, i va encomanar una clau falsa.

Se'n va anar a s'estudi de sa Paparreta i la va retgirar tota, i d'es retgiró va quedar desencantada i no pogué tornar paparreta mai més.

Es van casar, i tots dos van viure feliços anys i més anys fins que es van morir.

I sa rondaia ja està dita;

menja-te-la frita.

I si no t'agrada,

tira-la dalt sa teulada,

dalt sa teulada hi ha un sabater

qui fa sabates de paper,

i si no les ha acabades

encara les té.

Darrera sa porta hi ha un fus

Acabat, Amén Jesús.

Rondalla extreta de *Rondaies de Menorca* volum II d'**Andreu Ferrer Ginard**